

Steunpunt Jeugd vzw
Arenbergstraat 1D | 1000 Brussel
T 02 551 13 50 | F 02 551 13 85
info@steunpuntjeugd.be | www.steunpuntjeugd.be

Samenvatting

Doelgroepenonderzoek Jeugdtoerisme

Een onderzoek uitgevoerd door het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT) en Steunpunt Jeugd

Het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT) en Steunpunt Jeugd polsten in een onderzoek naar de behoeften en verwachtingen van Vlaamse jeugdgroepen omtrent jeugdtoerisme. Aan het onderzoek **namen 853 jeugdgroepen deel**. Bij de samenstelling van de respondentengroep werden de jeugdgroepen onderverdeeld in **zes categorieën**: lokaal jeugdwerk, provinciaal/landelijk jeugdwerk, onderwijs, sportclubs met jeugdwerking, bijzondere jeugdzorg en MPI's (Medisch Pedagogische Instellingen).

Tijdens het onderzoek werd er rekening gehouden met een gelijke spreiding over de provincies en een gelijke verdeling van de inwonersaantallen. De verwerking van de gegevens werd in 2011 afgerond. Voor de meeste jeugdgroepen ligt de antwoordgraad voldoende hoog om geldige uitspraken te doen voor de hele groep.

Het onderzoek was tweeledig: eerst werd aan de jeugdgroepen gevraagd om **één van hun meerdaagse verblijven te evalueren**. Nadien werd er onderzocht welke **criteria belangrijk** waren bij de keuze van een jeugdverblijf.

Twee op drie jeugdgroepen organiseert jaarlijks een meerdaags verblijf

Alle Vlaamse jeugdverblijfscentra hebben samen een capaciteit van ongeveer **36.000 slaapplekken**. Op basis van cijfers uit het onderzoek bedraagt de jaarlijkse omzet in de Vlaamse jeugdverblijfscentra ongeveer **60 miljoen euro**. Dat bedrag omvat de overnachtingsprijs en de (eventuele) prijs voor de maaltijden als het jeugdverblijfscentrum die aanbiedt. Reken je de indirecte omzet mee, dan zit je boven de **100 miljoen euro**.

Het is opvallend dat **twee op drie** jeugdgroepen jaarlijks **een meerdaags verblijf organiseert**. Zo genereert jeugdtoerisme elk jaar ongeveer **3 miljoen overnachtingen** in Vlaanderen. Dat is meer dan 10 % van het totale aantal toeristische overnachtingen. Jeugd- en jongerenbewegingen organiseren gemiddeld **4,73 keer per jaar een meerdaags initiatief**, één kwart van hen gaat zelfs minstens 7 keer op uitstap. Meer dan de helft van de groepen die in een jeugdverblijf overnacht is lokaal of Vlaams jeugdwerk. Sportclubs met een jeugdwerking organiseren het minst een meerdaags verblijf, één op drie trekt er jaarlijks eens op uit.

Voor weekends en vormingscursussen blijven jeugdgroepen het liefst in Vlaanderen, zo hoeven ze ook geen al te grote afstanden af te leggen. Welzijnsinstellingen trekken hoofdzakelijk naar de kust, lokale jeugdwerkverenigingen **trekken naar Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen**. Wallonië krijgt het meeste kamperende jeugdgroepen over de vloer (75% van de kamperende jeugdgroepen trekt naar Wallonië). Vlaams-Brabant scoort het minst omtrent meerdaagse verblijven, het is ook de provincie met het minst aantal jeugdverblijfplaatsen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de situatie nog slechter. Daar zijn maar enkele jeugdverblijven. Dat tekort vertaalt zich uiteraard ook in de cijfers. **Slechts 1% van de meerdaagse overnachtingen door jeugdgroepen vindt plaats in Brussel.**

Kampen worden het meest op voorhand geboekt. **Eén kamp op vijf** wordt zelfs meer **dan twee jaar op voorhand vastgelegd**. **Kampgebouwen met een bijhorende tentengrond** worden in de helft van de gevallen minstens twee jaar op voorhand geboekt. Bij weekends wordt veel langer gewacht, bijna een kwart van de weekends vindt binnen de drie maanden na de boeking plaats.

Over de buurt worden **weinig problemen gemeld**, slechts in 6 % van de gevallen formuleren de jeugdgroepen echte klachten. De meeste problemen duiken op bij grotere groepen tijdens de zomerkampen.

Periode en prijs het belangrijkste bij de keuze van een kampplaats

De belangrijkste criteria voor het kiezen van een kampplaats zijn **de periode en de prijs**. Ook de omgeving – mét de aanwezigheid van speelbossen en speelweides – blijkt een belangrijke voorwaarde bij de keuze van een verblijfplaats. Dat gaat lijnrecht in tegen maatschappelijke tendensen om jeugdtoerisme weg te halen uit de groene ruimte. Minder belangrijk bij de keuze van een geschikte kampllocatie: uitgewerkte educatieve pakketten, drankvoorziening door de uitbater en internet.

Belangrijkste criteria, kampen		
1	De periode	8,78
2	De huurprijs	8,58
3	De mogelijkheid van zelfkook	8,53
4	Brandveiligheid	8,28
5	De aanwezigheid van (speel)bos in de buurt	7,90

Minst belangrijke criteria, kampen		
41	Aanwezigheid van een attractie	2,68
42	Internetaansluiting	2,18
43	Aanwezigheid van uitgewerkte educatieve pakketten	2,15
44	De mogelijkheid van volpension	2,10
45	Drank ter beschikking gesteld door uitbater	1,98

Voor **weekends** krijgen we andere resultaten. Daar prijken **brandveiligheid, huurprijs en periode** helemaal bovenaan als belangrijkste criteria voor de keuze van een weekendlocatie, gevolgd door een aantal criteria die met het gebouw te maken hebben: toiletten, douches en keuken.

Het valt op dat jeugdgroepen vooral **zelf voor hun programma willen zorgen**. Een vaak betalend aanbod in de buurt (attracties of bezienswaardigheden) kan op weinig belangstelling rekenen. De lage score om een kampvuur te maken moeten we relativeren. Twee derde van het lokale jeugdwerk vindt het wél belangrijk om een kampvuur te kunnen maken. De lage score die de andere jeugdgroepen er aan geven trekt het gemiddelde echter naar beneden.

Belangrijkste criteria, weekends		
1	Brandveiligheid	8,68
2	De huurprijs	8,43
3	De periode	7,80
4	Aantal toiletten	7,45
5	Aantal douches	7,38

Minst belangrijke criteria, weekends		
41	Mogelijkheid tot het maken van een kampvuur	3,70
42	Aanwezigheid van talrijke bezienswaardigheden	3,64
43	Internetaansluiting	3,58
44	Aanwezigheid van uitgewerkte educatieve pakketten	3,35
45	Aanwezigheid van een attractie	3,13

Beleidsaanbevelingen

In het dichtbevolkte Vlaanderen staat de ruimte echter onder grote druk, zeker voor 'zachtere' sectoren als jeugdtoerisme. Net bij een aantal jeugdverblijven gelegen in een groene en rustige omgeving worden een aantal vragen gesteld vanuit natuur en ruimtelijke ordening. **Een verschuiving van jeugdtoerisme naar de woonkernen lijkt bezig, maar dit gaat in tegen de behoeftes van de jeugdgroepen.** Het zorgt ook voor extra klachten van burens die niet allemaal even gelukkig zijn met een jeugdkamp in hun achtertuin.

Er moet ook omzichtig worden omgesprongen met **bijkomende eisen voor jeugdverblijfcentra**. Investerings in bijvoorbeeld toegankelijkheid, ventilatiesystemen of legionellabestrijding worden best geval per geval bekeken na een grondige kosten-batenanalyse. Enkel zo kan vermeden worden dat **jeugdverblijven op termijn onbetaalbaar worden voor hun doelgroep**.

De scholenmarkt krimpt en dat is meegenomen voor de leerkrachten. Zij hebben zo tijdens de midweeken een groot aanbod om uit te kiezen. Maar dat is niet altijd even goed nieuws voor jeugdverblijven die veel scholen ontvangen. De recente evoluties met de maximumfactuur hebben bovendien al voor een lichte daling gezorgd van onderwijsovernachtingen in volpension.

Op plaatsen waar de overheid investeert in extra aanbod dat (ook) geschikt is voor scholen, moet **goed nagegaan worden of dit extra aanbod dan ook voldoet aan werkelijke behoeften**. Want hoe dan ook wordt (bijna) elke overnachting in een nieuw jeugdverblijf weggehaald in een bestaand jeugdverblijf dat dus minder overnachtingen haalt.

Over dit onderzoek

Voor het opstellen en versturen van de vragenlijst werd samengewerkt met Cesor. De analyse van de resultaten en de rapportage gebeurde door CJT. Het onderzoek werd opgevolgd door een stuurgroep met vertegenwoordigers van Toerisme Vlaanderen, Provinciale Jeugddienst Limburg, Scouts en Gidsen Vlaanderen, CJT en Steunpunt Jeugd.

- Het integrale onderzoek kan je opvragen bij CJT (www.cjt.be/ondersteuning)